

Verklarende woordenlijst BOA

Op basis van de inbreng van de Vlaamse stakeholdersgroep stelden we een verklarende woordenlijst samen. BOA is immers een verhaal over sectoren en contexten heen. Elke sector heeft zijn eigen taal. We lijsten een aantal begrippen op die soms voor spraakverwarring zorgen. Onze belangrijkste boodschap? [Ga lokaal op zoek](#) naar die gemeenschappelijke taal om het lokale erkenningskader vorm te geven.

9 sociale grondrechten

De 9 sociale grondrechten zijn basisrechten die iedereen in Vlaanderen moeten beschermen tegen sociale uitsluiting en een menswaardig leven garanderen. Ze vormen het fundament van het Vlaamse welzijns- en sociale beleid en gaan o.a. over toegang tot inkomen, wonen, gezondheid, onderwijs, arbeid en maatschappelijke participatie. Het idee is: iedereen moet kunnen meedoen en een minimale levenskwaliteit kunnen opbouwen, ongeacht achtergrond of situatie.

Aanspreekpunt

Een aanspreekpunt is de persoon of functie die als eerste contact dient voor vragen, problemen of informatie binnen een bepaald domein of project. Het doel is duidelijkheid en toegankelijkheid voor betrokkenen.

API (Aanspreekpunt Integriteit)

Een aanspreekpunt integriteit (API) is een specifiek aanspreekpunt binnen een organisatie voor meldingen of vragen rond integriteit en grensoverschrijdend gedrag. Het biedt een veilige en vertrouwelijke omgeving voor overleg en advies.

Artikel 17 (verenigingswerk) in sport- en socio-culturele sector

Artikel 17 verwijst in de sport- en socio-culturele sector naar het basisstatuut. Een vereniging kan iemand inschakelen met een eenvoudige arbeidsovereenkomst en een voordelig fiscaal en RSZ-regime voor afgebakende taken, zoals trainer of coach in sport, animator, lesgever of begeleider in socio-cultureel werk. Het is een flexibele manier om medewerkers legaal te vergoeden zonder de volle kost van gewone tewerkstelling.

Artikel 60

Artikel 60 is een OCMW-tewerkstellingsmaatregel waarbij mensen met een leefloon tijdelijk in dienst worden genomen om werkervaring op te doen en opnieuw rechten in de sociale zekerheid (zoals werkloosheidsuitkering) op te bouwen. In buurtsport gebruiken ze dit soms om extra ondersteuning op het terrein mogelijk te maken, terwijl het OCMW de juridische werkgever blijft en begeleiding voorziet.

Beleidsvoerend vermogen

Beleidsvoerend vermogen is de mate waarin een organisatie of lokaal bestuur in staat is om doelgericht beleid te maken én waar te maken. Het gaat om samen visie ontwikkelen, keuzes onderbouwen, uitvoeren, opvolgen en bijsturen met de juiste mensen, middelen en samenwerking. Kort: de kracht om beleid te sturen van idee tot praktijk.

Co-animator (animator met extra ondersteuningsnoden)

Een co-animator is een animator die extra ondersteuning nodig heeft om de rol op te nemen, bijvoorbeeld door een beperking, leernood of andere drempels. Met aangepaste begeleiding en samenwerking kan de co-animator volwaardig meedraaien en talenten inzetten in het jeugdwerk.

DECET-principes

De DECET-principes zijn zes richtlijnen uit het Europese netwerk "Diversity in Early Childhood Education and Training" om diversiteit en gelijkwaardigheid bewust een plek te geven in kinderopvang en opvoedingscontexten. Ze benadrukken onder andere dat iedereen erbij hoort, identiteit mag ontwikkelen, van elkaar kan leren en kan participeren, en dat je actief omgaat met vooroordelen en uitsluiting. Kort: een kwaliteitskader om beleid en praktijk inclusiever te maken voor alle kinderen en gezinnen.

Drempels om deel te nemen

Drempels om deel te nemen zijn factoren die het moeilijk maken voor kinderen, jongeren of gezinnen om mee te doen aan opvang of activiteiten, zoals kostprijs, afstand, timing, informatie, taal, toegankelijkheid of negatieve ervaringen. Ze kunnen zichtbaar of onzichtbaar zijn en vragen een actieve aanpak om ze te verlagen of weg te nemen.

Gelijkwaardig partnerschap

Gelijkwaardig partnerschap is een samenwerking waarin alle partners elkaar erkennen als even belangrijk en met respect voor ieders expertise, rol en verantwoordelijkheid. Beslissingen worden samengenomen op basis van vertrouwen, open communicatie en gedeelde doelen.

Huishoudelijk reglement

Een huishoudelijk reglement is een document met praktische afspraken en regels over hoe een werking of organisatie dagelijks verloopt. Het maakt duidelijk wat mensen van elkaar mogen verwachten (rechten, plichten, procedures, omgangsvormen). Kort: een lokale "spelregelgids" die zorgt voor transparantie en vlotte samenwerking.

Inclusie

Inclusie betekent dat iedereen kan deelnemen en zich welkom voelt, ongeacht achtergrond, talenten of noden. Het vraagt dat je drempels actief wegneemt en de omgeving zo organiseert dat verschillen vanzelf een plek krijgen.

Integriteitsbeleid

Integriteitsbeleid is het geheel van afspraken en maatregelen waarmee een organisatie grensoverschrijdend gedrag voorkomt en er zorgvuldig mee omgaat. Het maakt duidelijk welk gedrag oké is, hoe je risico's verkleint en waar je terecht kan voor melding, steun en opvolging.

Jeugdwerk

Jeugdwerk is vrijetijdsaanbod voor kinderen en jongeren dat hen in een niet-schoolse context laat spelen, leren en groeien via activiteiten en begeleiding. Het vertrekt vanuit hun interesses en stimuleert ontwikkeling, samenleven, engagement en plezier.

Jeugdwerker

Een jeugdwerker is iemand die kinderen en jongeren begeleidt in jeugdwerkactiviteiten en een veilige, stimulerende vrijetijdsomgeving creëert. Die persoon ondersteunt hun ontwikkeling, participatie en welbevinden, professioneel of als vrijwilliger.

Kadervorming jeugdwerk

Kadervorming in het jeugdwerk is opleiding en begeleiding voor (jonge) vrijwilligers of professionelen om kwaliteitsvol jeugdwerk te kunnen organiseren en begeleiden. Het versterkt hun vaardigheden, houding en inzicht zodat ze activiteiten veilig, inclusief en pedagogisch doordacht kunnen laten verlopen.

Kinderrechten

Kinderrechten zijn de specifieke mensenrechten van kinderen, vastgelegd in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Ze beschermen kinderen omdat ze in ontwikkeling zijn en vaak minder macht hebben, en gaan over basisnoden zoals veiligheid, zorg, onderwijs, spel en een stem in zaken die hen aanbelangen. Kernidee: elk kind heeft recht op bescherming, ontwikkeling en participatie, ongeacht afkomst of situatie.

Kinderen in kwetsbare situaties

Kinderen in kwetsbare situaties zijn kinderen die door omstandigheden een verhoogd risico lopen om minder kansen te krijgen of zich te ontwikkelen. Die kwetsbaarheid kan komen door armoede, stress thuis, beperkte steun, (tijdelijke) zorgnoden, migratie- of taalbarrières, of uitsluiting. Belangrijk is dat kwetsbaarheid geen kenmerk van het kind is, maar van de context waarin het opgroeit.

Kinderen met een zorgbehoefte

Kinderen met een zorgbehoefte hebben extra ondersteuning nodig om goed te kunnen deelnemen en zich te ontwikkelen. Dat kan gaan om fysieke, mentale, sociale of ontwikkelingsgerichte noden, tijdelijk of langdurig, zichtbaar of onzichtbaar. De focus ligt op wat het kind nodig heeft in zijn context, zodat het volwaardig kan meedoen.

Klachtenbeleid

Klachtenbeleid is het geheel van afspraken over hoe een organisatie klachten ontvangt, registreert, onderzoekt en opvolgt. Het zorgt voor een laagdrempelige, eerlijke procedure die leert uit signalen en zo de kwaliteit verbetert.

Mattheuseffect

Het Mattheuseffect betekent dat maatregelen of voorzieningen vaak het meest gebruikt worden door mensen die al sterker staan, waardoor ongelijkheid kan toenemen. Met andere woorden: wie al veel kansen heeft, profiteert sneller, terwijl kwetsbare groepen minder bereikt worden.

Nominatieve vrijwilligerslijst

Een nominatieve vrijwilligerslijst is een lijst met de namen (en vaak basisgegevens) van vrijwilligers die actief zijn in een organisatie, bijvoorbeeld een sportclub. Ze wordt bijgehouden voor transparantie en om te kunnen aantonen wie wanneer vrijwilligerswerk deed, onder andere in functie van verzekering, veiligheid en eventuele wettelijke verplichtingen.

Ouderbetrokkenheid

Ouderbetrokkenheid is de actieve samenwerking tussen ouders en organisaties rond de ontwikkeling en het welbevinden van het kind. Het gaat om elkaar informeren, afstemmen en ouders mee ruimte geven in keuzes en activiteiten. Kern: ouders zijn partners in de opvoeding en maken samen met professionals het verschil voor kinderen.

Paritair comité 331 en cao's

Paritair comité 331 is het Belgische overlegorgaan voor de socio-culturele sector (bijvoorbeeld het jeugdwerk), waar werkgevers en werknemers afspraken maken over arbeidsvoorwaarden. De cao's (collectieve arbeidsovereenkomsten) die daar worden afgesloten bepalen onder andere loon- en arbeidsvoorwaarden, functies en rechten en plichten voor werkgevers en werknemers in die sector.

Participatie en participatieladder

De participatieladder is een instrument om participatie zichtbaar te maken. Participatie is meer dan deelnemen: het gaat erom dat kinderen, jongeren, ouders of andere betrokkenen inspraak en een echt mandaat krijgen om mee keuzes te maken over hun dag, activiteiten of werking. De

participatieladder laat zien hoe ver die betrokkenheid gaat, van gehoord worden en meedenken tot mee beslissen en mee realiseren.

Professionaliseringsbeleid

Het professionaliseringsbeleid is het geheel van afspraken en acties binnen een organisatie of sector om de deskundigheid van professionals systematisch te ontwikkelen en te versterken. Het richt zich op permanente vorming, coaching en kwaliteitsverbetering om beter in te spelen op veranderende noden.

Risicovol spelen

Risicovol spelen is spel waarbij kinderen bewust uitdagingen opzoeken met een aanvaardbaar risico, zoals klimmen, ravotten, snelheid of spelen met (eenvoudige) tools. Het helpt hen grenzen verkennen, zelfvertrouwen opbouwen en risico's leren inschatten. 'Van zo veilig als mogelijk naar zo veilig als nodig': deze zin betekent dat je niet elk risico wegneemt, maar veiligheid afweegt tegen ontwikkelingskansen. Je zorgt voor een omgeving die voldoende veilig is om kinderen te laten groeien, leren en ontdekken.

Sociale functie van BOA

De sociale functie van BOA betekent dat buitenschoolse opvang en activiteiten bijdragen aan gelijke kansen en sociale inclusie voor alle kinderen. Organisatoren van buitenschoolse opvang en activiteiten moeten drempels verlagen zodat ook kinderen in kwetsbare situaties kunnen deelnemen, zich welkom voelen en hun netwerk kunnen versterken. Kort: BOA is een hefboom om mee te bouwen aan een warme, verbonden en rechtvaardige lokale gemeenschap.

Sociale onrechtvaardigheid

Sociale onrechtvaardigheid is een situatie waarin mensen ongelijk behandeld worden of ongelijke kansen krijgen door factoren zoals inkomen, afkomst, gender, beperking of netwerk. Ze leidt tot structurele uitsluiting en maakt dat niet iedereen even vlot kan meedoen in de samenleving.

Sociale tarieven

Sociale tarieven zijn verlaagde deelnameprijzen voor mensen met een lager inkomen, zodat financiële drempels kleiner worden. Ze maken vrije tijd, opvang of activiteiten toegankelijker en ondersteunen gelijke kansen.

Speelvisie

Een speelvisie is de gedeelde kijk van een organisatie op waarom en hoe spelen belangrijk is voor kinderen en jongeren. Ze geeft richting aan keuzes in aanbod, begeleiding, ruimte en materiaal, zodat spel kansen biedt op plezier, groei en inclusie.

SPOC (Single Point of Contact)

Een SPOC is het centraal aanspreekpunt van een organisatie of werking dat alle communicatie en coördinatie bundelt, zodat informatie niet versnipperd raakt. Dit verhoogt efficiëntie en voorkomt misverstanden.

UITdatabank

UITdatabank is de centrale Vlaamse databank waarin organisatoren hun activiteiten (vrije tijd, cultuur, sport, jeugd, enzovoort) invoeren zodat ze breed zichtbaar worden. Die info verschijnt automatisch op UiT in Vlaanderen en andere lokale vrijetijdskanalen.

UITpas

UITpas is een vrijetijdspas waarmee mensen punten sparen en ruilen voor voordelen bij UiT-activiteiten, en waarmee mensen met een lager inkomen aan kansentarieven kunnen deelnemen. Het is een instrument om deelname aan cultuur, sport en vrije tijd te stimuleren en drempels te verlagen.

VICU

VICU is een hulpmiddel uit het speelplein- en jeugdwerk dat helpt om de kwaliteit van spel te beoordelen aan de hand van vier spelkenmerken: Vrijheid, Interesse, Comfort en Uitdaging. Hoe sterker die vier elementen aanwezig zijn, hoe groter de kans op intens spel, hoog welbevinden en betrokkenheid.

Welbevinden en betrokkenheid

Welbevinden gaat over hoe goed een kind zich voelt: veilig, ontspannen, zichzelf kunnen zijn en emotioneel in balans. Betrokkenheid gaat over hoe sterk een kind opgaat in een activiteit: geconcentreerd, nieuwsgierig en actief lerend. Samen tonen ze de kwaliteit van de ervaring: kinderen floreren én leren het meest wanneer ze zich goed voelen en echt betrokken zijn.